

IVANINA ODLOČITEV

Eliska Horelova

1. Snov: Avtorica je snov za svoje delo črpala iz sodobnega življenja, iz stvarnosti in resničnosti, ki nas obdaja. Malo se je poglobila tudi v življenje najstnikov. Vire je črpala tudi iz svojih pedagoških izkušenj.

2. Motivi: Motivov je v knjigi zelo veliko. Glavni motiv je gotovo odločanje o nadaljnem šolanju in o karieri oz. poklicu, ki ga želimo opravljati in prav tako so glavni motiv odločitve. Stranski motivi so odnosi med partnerjem; odnosi med družino in odnosi do staršev, bratov, sester, sorodnikov... ; prikrivanje določenih dogodkov, zato da nekoga ne bi prizadeli; opazovanje in poslušanje majhnih otrok, ter kako nas gledajo, posnemajo, poslušajo... in se od nas pravzaprav učijo; o vseh najstniških težavah; o ljubosumju; o žalosti in nesreči, če ne dosežemo tistega, kar smo si zadali; o prijaznostih in neprijaznostih med ljudmi ...

3. Tema: Tema knjige govori o odločitvi in o dozorevanju mlade Ivane. To lahko razberemo iz naslova.

4. Ideja: To delo nam sporoča, da se mladostniki, polni življenja, ne smemo predati in obupati ob prvem neuspehu, ampak moramo dvigniti glave in iti pokončno naprej. Konec koncev smo mi tisti, ki sprejemamo odločitve in si ustvarjamo lastno mnenje. Knjiga tudi poudarja, da se moramo učiti iz lastnih izkušenj in znati presoditi, kako velika in pomembna je odločitev, ki jo mislimo narediti. Predvsem pa v takih primerih ne smemo biti perfekcionisti, ker nihče ni popoln in bilo bi neumno, da bi zaradi enega samega spodrsrljaja obupali in se predali samotarjenju.

5. Notranja zgodba

Zgodba: Zgodba je analitična, saj se pisateljica vrača v pretekla dejanja. Najprej opiše sedanost, nato pa sedanost obrazloži s primeri iz preteklosti.

Knjiga govori o dekletu Ivani. V prvem delu zgodbe opiše, da ima v vrtcu 14-dnevno prakso. Dečka Patrika mama ne pride iskat v vrtec, zato mora Ivana dečka odpeljati domov. Kmalu podrobneje opiše njeno preteklost in kako se je pravzaprav znašla na praksi. Podrobno tudi opiše svojo družino, kako se je vpisala na univerzo, svojega prijatelja Honzo, svojega fanta Vaška in tekem, ki jih je hodila gledat itn. Ivana je imela zelo visoke cilje, vendar pa ji ni uspelo vse speljati po načrtih. Toda vsaka stran ima svoje slabe in dobre lastnosti. Dekle ob neštetih izkušnjah dozori človeško, miselno in čustveno. Na ta način resnično spozna svojo pravo pot, saj je naloga vsakega človeka v življenju drugačna. Vsak se mora naučiti drugačne stvari, ki mu bodo kadarkoli koristile.

Zgodba se vseeno srečno zaključi, saj je Ivana s svojimi uspehi in odločitvami zadovoljna, dečka Patrika pa po zanimivem popoldnevu s Honzo, pride iskat njegova babica.

Čas: Dogajalni čas je 20. stoletje oz. natančneje, kakor je razvidno iz knjige, okoli leta 1974.

Prostor: Zgodba se dogaja na Češkem oz. v vseh večjih Čeških mestih – Praga, Raškovo, Praškov.

Pripovedovalec: Avtorica se tako rekoč poistoveti s svojim junakom – od tod tudi govor v prvi osebi ednine, ki pripoved predstavi še bolj prepričljivo. Vendar pa avtorica in pripovedovalec nista isti osebi. Avtorica romana je Eliška Horelova, pripovedovalka pa je dekle Ivana.

Osebe: Glavna oseba je Ivana. Stranske osebe so: Ivanina oče(Standa) in mama, Honza, Patrik, Vašek, »prijateljica« Jarina, Vaškov brat Zdenko, policaj, čistilka v vrtcu, soseda Vyhnalikova, Ivanina babica, Helena, Ivanina brata Milan in Vladko, bratje in sestre od Ivaninega očeta – Fanda, Manda, Anda in Jarda ...

Oznaka glavne osebe: Na prvi pogled izgleda, da je Ivana v svoje odločitve trdno prepričana in da od tega ne odstopa. Vendar pa se kmalu vse spremeni, saj jo dogodek, da ni sprejeta na želeno fakulteto, in da je njen oče po infarktu v zelo slabem stanju, vrže iz tira. Veliko svojih razmišljanj in mišljenja tudi ne razkrije, kar lahko ugotovimo po stavkih napisanih v oklepajih. Včasih neko stvar kar na hitro pove, dokonča ali zaključi. Pri ogledu galerij z Vaškom je bila zelo vztrajna. Res se je dalo razbrati, da ji zgodovina in umetnost pomenita veliko. Bila je bolj sanjaška, zato s svojo realno mamo ni mogla najti skupne točke mišljenja. Zdelo se je, kot da je njen največji neuspeh to, da Ivana ni bila sprejeta na želeno fakulteto.

Zgodba, kot jo je videla ena izmed stranskih oseb - oče:

Ivani sem vedno hotel le dobro. Bila je deklica in zdela se mi je tako šibka. Imel sem občutek, da jo mora nekdo podpreti in ji dati vedeti, da je nekaj posebnega. Vedno sem imel dober občutek, ko sva hodila po galeriji in je z velikimi očmi opazovala te čudovite slike. Jaz pa sem zraven lahko pokomentiral in ona je vsako mojo besedo požirala s celim telesom. Hotel sem, da se izšola, saj sem vedel, da bo nekega dne izobrazba zelo pomembna za delo, ki ga boš opravljal. Ko sem zvedel, da sem zaman upal, da ni sprejeta, sem bil zelo besen. Potem pa, ko sem zvedel, da hodi na višjo pedagoško, me je skoraj razneslo od jeze. Če bi bila v bližini bi ji povedal nekaj ostrih besed. Še dobro, da je bila v Pragi, saj se mi je kasneje jeza polegla in takrat sem jo tudi obiskal z namenom, da ji povem, da vse že vem in da jo podpiram. Želel sem, da se očetovska vez ne bi nikoli pretrgala in da bi nadaljevala najine pohode po galerijah.

Odnos med:

Ivana + oče: Oče je Ivano zelo dobro razumel, saj sta si bila sorodni duši. Obadva sta oboževala umetnost in zgodovino, zato sta skupaj zahajala po svojih Donkihotiad-ah. Oče jo je zelo spodbujal k nadaljnjem šolanju in se na ta način tudi upiral Ivanini mami. Zelo si je prizadeval, da bi bila Ivana

sprejeta na fakulteto, zato ga ni hotela razočarati. Ivano je tudi skrbelo očetovo zdravje, zato mu ni hotela povedati, da je njun načrt spodletel, saj bi oče lahko dobil še en infarkt. Zdelo se je, kot da jo oče na nek način podpihuje in podpira.

Ivana + mama: Mama je bila glede Ivaninega šolanja drugačnega mnenja kakor oče. Menila je, da žena ne sme biti bolj izobražena od može. Bilo jo je tudi strah, kako bi družina preživela, če bi očeta infarkt, saj Ivana ne bi hodila v službo in ne bi bilo dodatnega zaslužka. Bila je zelo praktična in realna. Čeprav je nadaljnemu Ivaninemu šolanju nasprotovala, pa jo je znala v težkih trenutkih potolažiti in vliti dodatno energijo in moč. Ko je bilo treba, sta stopili skupaj in druga drugi nudili pomoč.

Dober primer je takrat, ko je očeta prvič infarkt in sta se nato izmenjavali pri opravljanju dodatne službe.

Ivana + Vašek: Ivana je bila Vaškova punca. Bil je zelo zanimiv med puncami, zato je bila Ivana velikokrat ljubosumna. Oboževal je hitre motorje in svojo jajčasto žogo, ki gre skupaj z igro ragbi. Ivana ga je klicala sidraš.

Velikokrat je Vašek Ivani očital, da imajo vsi prednost pred njim. Ni znal najbolje razločiti pomembne in nepomembne reči. Mogoče pa je bila to le potuha za njegovo slabo vest, ko je v svojem prostem času z motorjem okoli vozil druga dekleta. Vašek ni rad hodil v galerije, za razliko od Ivane. Zdelo se mi je, da drug pri drugem iščeta brezvezne vzroke in da kot par nista bila ustvarjena drug za drugega. Imela sta zelo različne hobije, cilje in mišljenja.

Ivana + Patrik: Čisto po naključju se je mali fantek znašel v Ivaninem stanovanju. Ne začetku je hotel svojo mamo, vendar pa je bila na koncu tedna Ivana zanj najboljša tovarišica. Znala ga je primerno zamotiti, čeprav se mi je zdelo, da včasih samo zato, da bi si pridobila nekaj časa zase. Znala mu je pripovedovati zgodbe, ga zamotiti, se z njim igrati, si sproti izmišljevati zgodbe, junake in igre ter ga prepričevati. Tudi Patrik je bil zelo pameten za svoja leta, zato je sprožil nekako besedno vojno, ko se pri čem ni strinjal z Ivano. Imela sta poseben prijateljski odnos.

Ivana + Honza: Bila sta dobra prijatelja in sošolca v gimnaziji. Honza je bil kot nekakšen Ivanin angel varuh in vitez obenem. Punca je to zelo spoštovala, saj se je vedno zavzel zanjo, ko je bilo potrebno. V njej se je vedno oglašal dvom, ali naj izbere Vaška ali Honza. Na začetku je imel premoč Vašek, na koncu pa je vseeno »zmagal« Honza in si pridobil njeno že dolgo čakajočo ljubezen. Imela sta zelo podobni mnenji in obadva sta bila malo posebna. Honza je imel čut za človeka in prilagodil se je v vsaki situaciji.

6. Zunanja zgradba:

Število strani: Knjiga ima 180 strani.

Poglavja: Knjiga je razdeljena na 9 poglavji, na koncu je spremna beseda o avtorici in njenih delih. Poglavlja so naslovljena:

- × Petek
- × Donkihотиada
- × Naša družina
- × Na fakulteti me niso sprejeli
- × Srebrna poroka
- × Dokončna odločitev
- × Na višji šoli nisem prekoračila števila
- × Sobota
- × Nedelja

Ilustracije:

Besedilo je opremljeno s kar nekaj črno-belimi ilustracijami.

Na naslovnici sta prikazana Ivana in Patrik, ko ga je dekle poskušalo nahraniti. Po vsej verjetnosti je v posodi »škotski puding« ali po domače – ponesrečen gres.

Stran 11: Prikazuje Patrika pri gradnji peščenega gradu. V ozadju je Ivana, ki bere knjigo.

Stran 21: Prikazuje prizor v telefonski govorilnici, ko je Ivana hotela poklicati Patrikovo mamo, vendar je bil telefon zaradi huliganov uničen.

Stran 37: Patrik je zlezal na kavč, Ivana pa je v roke vzela pravljico in jo začela brati. Zgleda, kot da ji Patrik poskuša nekaj dopovedati.

Stran 49: Ivana in Vašek v galeriji. Seveda so bili vsi obiski ponesrečeni.

Stran 65: Naslikan je Ivanin oče, ki sedi v naslanjaču. Zgleda zelo star in izmučen.

Stran 73: V ozadju sedi Ivana na postelji in premišluje, kako naj pove očetu, da je niso sprejeli na fakulteto in kaj naj naredi s svojim nadaljnim študijem in kariero; ob steni pa je naslonjena mama, ki bere prispelo pismo z zavrnitvijo.

Stran 89: Narisana sta Ivana, ki je prišla na obisk k Vašku in pa njegov brat Zdenko, ki s prstom kaže smer, v katero naj bi se s svojim motorjem odpeljal Vašek.

Stran 107: Na ulici sta Vašek in Ivana, ko se pogovarjata. Tu je Vašek obiskal Ivano in ji spet očital svoje mesto v njenem življenju.

Stran 119: Ivana je narisana pri vratih, saj se je takrat, ko se je vpisala na višjo pedagoško, preselila k svoji babici, ki je stara gospa z metlo na sliki.

Stran 133: Prikazuje Ivano, Vaška in Patrika. Ko je Vašek ves jezen prišel nazaj k Ivani, je Patrik mislil, da je pri vratih pozvonila njegova mama, zato je ves vesel stekel k njemu v naročje.

Stran 147: Na stopnicah sta Ivana in Patrik, Na motorju pa se je izpred policijske postaje z vso hitrostjo in jezo odpeljal Vašek. Ni mu bilo všeč, da Ivana ni pustila fantička na policijski postaji.

Stran 167: Patrik in Honza stojita pri pultu, kjer so prodajali hrenovke. Honza je hotel eno kupiti Pe-petu, ki si jo je zaželel. Ivana stoji v ozadju, saj so se malo pred tem sporekli.

7. Slog pisanja:

Pisateljica oriše češke kraje, veliko uporablja dvogovorov – med Patrikom in njo, med očetom in njo, med mamo in njo, med Vaškom in njo, med Honzo in njo, med sošolci in njo ... , subjektivno opiše stanje pri njih doma in odnos z

Vaškom, skozi celo knjigo uporablja meditacijo, saj je v oklepajih napisano razmišljanje, podrobno označi vse pomembne osebe v knjigi, pripoveduje o odločitvi Ivane in o preteklih dejanjih, na koncu pa tudi, kako se zgodba odvije.

8. Jezik:

Izbira besed: Jezik je najstniški, s slabšalnimi izrazi še nekako ponazori najstnike in mladosntike, ki jim ta jezik ni tuj. Branje je malo težje, saj se včasih vrne v dekličine misli (stavki v oklepajih).

Frazemi: Sersum corda – Kvišku srca;
Finis coronat opus – Konec krasi delo;
Ut desint vires, tamen est laudanta voluntas – Čeprav zmanjkuje moči, je treba pohvaliti dobro voljo;
Dum spiro, spero – Dokler diham, upam;
Roma locuta, causa finita – Rim je spregovoril, zadeva je končana;

Citati: Moj mali varovanec z dušo, ki je za zdaj neznatno popisana in v katero bi se morala jaz zapisati samo z najboljšimi besedami. (John Locke); Hamlet: »Besede, besede, besede...«;

Slengizmi: fifti- fifti, dohtar, besen rezanec,

Slabšalni izrazi: kreten, huligan, idiot, ti govedo, primitivec, neumen, osel,

9. Napiši spis - razmišljanje:

Moja prihodnost (razmišljanje)

Noben človek na svetu ne more vedeti kakšna je njegova prihodnost. Vsaj ne natančno. Lahko si le načrtamo približno skico naših poti, vendar pa od tega nismo odvisni le mi sami, ampak tudi naša okolica.

Določeni dogodki se človeku zgodijo v določenem trenutku, saj so takrat zanj pomembni in edinstveni za nadaljne razumevanje in razvoj.

Življenje je kot risanje brez radirke. Nobene črte se na da popraviti, zbrisati ali nadomestiti. Črte pa ponazarjajo naša dejanja in dogajanja.

Svoje prihodnosti ne mislim načrtovati za nadaljnih 10 let. Kot pravi pregovor: Bolj ko stvari načrtuješ, bolj te presenetijo. Tega načela se tudi držim, saj v življenju več štejejo spontana dejanja, kot pa prevelika razočaranja in presenečenja. Človek mora imeti cilj in do njega iti. Moj cilj je trenutno priti na gimnazijo, ki sem si jo izbrala. To je bolj kratkoročno gledano. Dolgoročno, pa si želim potovati po svetu, spoznati različne ljudi, navade, vere, civilizacije, mesta, države itd. Življenje se mi zdi kot gromozanska knjiga, polna podatkov, v katero se moraš poglobiti in najti bistvo.

Zelo rada bi se tudi naučila govoriti veliko različnih jezikov, rada bi si nekoč odgovorila na vsa vprašanja, ki se sedaj podijo po moji mladi glavi, željni raziskovanja.

Za svojimi besedami in odločitvami je treba stati. Kdor upa, vztraja. In kdor vztraja zmaguje. Rada bi v svoji prihodnosti poiskusila čim več poklicev, različnih nalog in izzivov, saj ti le delo prinese izkušnje. Rada bi se ukvarjala s človeško notranjo, sentimentalno platjo. Zanimivo se mi zdi raziskovanje česarkoli. Prav tako obožujem adrenalin. Mogoče se bo do takrat, ko bom jaz zaključil šolanje, uveljavil še kakšen nov poklic, kjer bom svoje ambicije lahko izkoristila, ob enem pa še uživala, saj bom lahko delala kar bom hotela. Na vsakem koraku nas lahko preseneti pisana čarovnija narave, mavrica čez nebesni obok, začaran pogled z iskricami v očeh. V vsakem grmu se lahko skriva šegavi škrat, za uličnim vogalom morda preži mračni čarodej, med vrtljivimi vrati samopostrežne trgovine pa lahko naletiš na princa svojih sanj. (Vse to je prihodnost. Ena sama velika skrivnost.) Vse to je življenje. En sam velik čudež.

10. ELIŠKA HORELOVA: Rodila se je leta 1925 v meščanski družini očetu državnem uradniku in mami učiteljici. Otroška leta in mladost je preživela na Češkomoravski planoti, zdaj pa živi v Pragi. Po končani gimnaziji je študirala na pedagoški in filozofski fakulteti, in sicer češčino, zgodovino, pedagogiko in psihologijo. Najprej je učila na osnovnih in srednjih šolah, nato pa se je zaposlila na Raziskovalnem pedagoškem inštitutu in kasneje kot strokovna asistentka na filozofski fakulteti Karlove univerze. Objavljala je mnoge pesmi, reportaže iz tujine, eseje in novele, hkrati pa je pisala strokovne razprave s področja pedagogike, psihologije in sociologije. Njena dela, za katera je prejela mnoge nagrade, so prevedena v veliko jezikov, med drugim tudi v francoščino, ruščino, madžarščino in bolgarščino. Skoraj v vseh njenih delih je junak mladostnik, ki ne živi križem rok, ki ni ravnodušen do svoje usode, ampak poskuša s svojo aktivnostjo in prizadevnostjo vplivati nanjo, drugače pa se znajde tudi v spremenjenih okoliščinah. Avtorica se s svojim junakom poistoveti, piše pa predvsem o odgovornosti.

11. KNJIŽEVNA VRSTA: dekliški roman.